

HØRING - TILTAK MOT NEGATIVE MILJØEFFEKTER AV MEDIKAMENTELL BEHANDLING MOT LAKSELUS

Vi viser til høringsbrev vedrørende endringer i akvakulturdriftsforordningen og transportforordningen.

Mattilsynet ser positivt på at miljøhensyn løftes frem av myndighetene og at vi har et sterkt fokus på dette området i forhold til oppdrettsnæringen. Samtidig er det viktig at vi er tydelige på ansvaret i næringen og oppgavene hos myndighetene.

Dobbeltreguleringer av legemiddelbruk kan gjøre ansvaret for bruken utydelig. Legemidler forventes å spille en viktig rolle i bekjempelsen av lakselus. Mattilsynet er opptatt av at ansvaret for bruken følger forskriveren som har legemiddelkompetansen. Det er positivt om myndighetene bruker ressurser på å styrke legemiddelkompetansen og holdningssskapende arbeid.

En pulverisering av legemiddelansvaret i regelverket kan også bidra til at myndighetenes roller blir uklare.

1.) Endringer i transportforordningen

1.1. Definisjonen av transport i § 3 bokstav i

I definisjonen av transport er det foreslått at «Behandling av fisk om bord i transportenheten regnes som transport». Forslaget innebærer at enhver form for behandling av fisk er å anse som transport. Det gir en klar og helt ulogisk definisjon av transport. Det vil innebære at tilnærmet ethvert utstyr som blir brukt til enhver form for behandling av fisk skal omfattes av alle bestemmelsene i transportforordningen. Dette er ikke vurdert og utredet i høringsnotatet.

Transportenheten vil også bli omfattet av IK-Akvakultur. Det er for så vidt positivt, men departementet bør heller gjøre endringer i IK-Akvakultur slik at den også omfatter andre tjenesteprodusenter, jf. forslag datert 4. april 2014 utarbeidet av Mattilsynet og Fiskeridirektoratet.

Dersom bestemmelser i transportforordningen også skal gjelde for virksomheter/aktiviteter som vanligvis ikke er å anse som transport, bør det heller vurderes endringer i virkeområdebestemmelsen.

1.2. Tømming av behandlingsvann

Mattilsynet stiller spørsmål ved om soner for dumping av avlusingsvann er en egnet praksis. Vi kan ikke se at det er tilstrekkelig drøftet eller kommentert i høringsnotatet. Vi påpeker at soner for dumping kan være smittemessig svært utfordrende. Både levende lus og virus vil kunne finnes i betydelige mengder i det materialet som dumpes. Praksisen øker derfor risikoen for overføring av smitte mellom anlegg og områder.

Ideelt sett burde alt behandlingsvann filtreres og dumpes ved anlegget som behandles, uavhengig av hvilken metode som benyttes for avlusing. Den teknologiske utviklingen på dette området tilsier at det nå kan vurderes krav til filtrering. I tillegg kan miljøhensyn vektlegges ved å etablere nye anlegg i passende avstand til kjente reke og gytefelt.

Dersom anlegg ligger nært opp til reke- og gytefelt vil dette være forhold som forskrivende dyrehelsepersonell er forpliktet til å ta med i sine vurderinger ved forskrivning. I noen tilfeller vil det kunne medføre at legemiddelbruk ikke kan gjennomføres på forsvarlig vis.

1.3. Droppsoner for dumping eller forbudssoner

Forutsatt at man velger blant de skisserte løsningene i høringsnotatet er Mattilsynet positive til at endringer gjøres i transportforskriften, eventuelt kan det også tas inn i ny lakselusforskrift.

Vi mener vi at forbudssoner er klart å foretrekke fremfor droppsoner. Vi støtter departementets argumentasjon på dette punktet. Droppsoner kan være uegnet også av andre hensyn enn miljøhensyn, eksempelvis smittehensyn.

Bestemmelsen om forbudssoner er uheldig formulert. Det må ryddes opp i begrepsbruken brønnbåt, lekter eller fartøy både i tittel og innhold. Første leddet er unødvendig dersom selve bestemmelsen formuleres på en bedre måte. Andre ledd forbyr tømming av behandlingsvannet ved akvakulturanlegg som ligger nærmere enn 1 000 meter fra aktive rekefelt eller gytefelt. Forslaget vil sannsynligvis få utilsiktede effekter på valg av behandlingsmetoder. Oppdretterne vil gå vekk fra bruk av enheter for behandling av lakselus som kan være bedre egnet og mer effektive enn andre metoder som kan brukes på selve anlegget.

Oppsummert: Mattilsynet mener at forslag til endringer i transportforskriften må utredes bedre, også med tanke på alternative løsninger.

2.) Vilkår for å bruke kitinsyntesehemmere

Det er foreslått å ta inn detaljerte vilkår for bruk av kitinsyntesehemmere. Det gjelder hyppighet, miljøstatus og avstand til rekefelt, jf. forslag til ny akvakulturdriftsforskrift § 15a.

Mattilsynet er svært skeptisk til å detaljregulere legemiddelbruk på denne måten. Forskrivning og bruk av legemidler er regulert gjennom bruk av rettslige standarder som krav til faglig forsvarlighet i dyrehelsepersonelloven. Forsvarlighetsstandarder bygger på fagkunnskapen som er tilgjengelig til enhver tid. Dyrehelsepersonell er forpliktet til å ta hensyn til anbefalingene til HI i sin praksis. Mattilsynet har brukt ressurser på å veilede om anbefalingene, f.eks. i legemiddelkampanjen. Vår erfaring er at dette blir gjort og vi er kjent med fiskehelsetjenester som innretter sine rutiner etter dette.

En praksis med regulering på denne måten er også uheldig fordi vi er innenfor et område som hele tiden er i utvikling med ny forskning og ny kunnskap. Det er lite hensiktsmessig å detaljregulere i forskriftsform alle anbefalingene kunnskapsstøtte kommer med. Det tar tid å lage og endre regelverk når det kommer ny kunnskap på området. Det er derfor svært sjelden at legemiddelbruk eller annen behandlingspraksis detaljreguleres. Forsvarlighetskravene i lovverket, eksempelvis i dyrehelsepersonelloven, er bedre egnet til å ivareta denne type problemstillinger. Meningen er at kravene skal bevege seg i takt med ny kunnskap. De tåler «tidens tann» og forventningene i kravene baseres på beste kunnskap til enhver tid. Myndighetene kan eventuelt formidle kunnskapen i egnede fora.

Detaljregulering vil kunne føre til en forståelse og holdning i oppdrettsmiljøene der man anser det som ikke er regulert som tillatt. Eksempelvis har HI også påpekt problemer med

kombinasjonsbehandlinger i oppdrettsnæringen. Dette er ikke foreslått regulert i forslaget. Skal vi da forstå det slik at departementet har vurdert denne praksisen som lovlig og faglig god praksis?

Oppsummert: Mattilsynet foreslår at § 15a strykes.

3.) Grenseverdi for restmengder av kitinsyntesehemmere i bunnsedimenter?

Mattilsynet mener det ikke bør settes krav om maksimal restmengde kitinsyntesehemmer i bunnsedimenter. Det er krevende og komplisert å sette en forsvarlig grenseverdi.

4.) Miljøkrav til beredskapsplanen

Det foreslått et nytt femte ledd i § 7 akvakulturdriftsforskriften. Forslaget innebærer at oppdretter pålegges å ha gjort en vurdering og beskrivelse av de lokale forhold som har betydning for spredningen av legemidler i det omkringliggende miljø og beskrivelse av organismer i området som kan negativt påvirkes av legemidler. I tillegg skal det beskrives tiltak som kan iverksettes ved behandling, for å redusere negativ miljøpåvirkning.

Mattilsynet ser ikke på dette som beredskapsspørsmål. Vurdering og håndtering av miljøutfordringer er en del av den daglige driften og dette har lite med beredskapskriser å gjøre.

Vi er positive til at oppdrettere må gjøre miljøvurderinger av status, risiko og risikohåndteringstiltak. Dette følger etter vår vurdering av regelverket som allerede finnes i akvakulturdriftsforskriften og kravene til internkontroll. Forslaget fra departementet er i prinsippet et krav om risikovurdering og risikohåndtering av miljørelaterte problemstillinger. Vi antar derfor at krav til miljømessig forsvarlighet i akvakulturloven og akvakulturdriftsforskriften, sammen med krav til virksomhetens risikovurderinger i internkontrollen, vil lede til tilnærmet de samme forventningene som skisseres i forslaget. Forslaget tilfører lite nytt og fremstår mest som dobbeltregulering.

I fall departementet ønsker å holde fast ved forslaget av mer pedagogiske grunner, vil vi foreslå at innholdet i tilpasset form blir tatt inn som nye ledd i nåværende § 15 om bruk av legemidler og kjemikalier.

Oppsummert: Mattilsynet foreslår at endringene i § 7 strykes.

Med hilsen

Friede Andersen
Seksjonssjef
Seksjon fiskehelse og fiskevelferd
Avd. fisk og sjømat

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*